

Ruimtelijke motivering Mts. Hartlief–Lammers

Bijlage 1

In deze notitie worden de uitbreidingsplannen van Mts. Hartlief–Lammers toegelicht. De ondernemer wenst een verruiming in de omgevingsvergunning van de jaarlijkse toegestane hoeveelheid biomassa naar 72.000 ton op de vergistingslocatie aan de Roozand 1 te Donderen. Dit is in strijd met het ter plaatse geldende bestemmingsplan.

Op basis van deze motivering worden Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe verzocht om de omgevingsvergunning te verruimen voor wat betreft de hoeveelheid te verwerken biomassa. Deze bijlage is een onderdeel van de revisieaanvraag omgevingsvergunning, waarin ook het afwijken van het bestemmingsplan wordt aangevraagd.

Inhoud

1	Huidige situatie.....	3
1.1	Omgevingsvergunning.....	3
1.2	Bestemmingsplan.....	3
2	Beoogde situatie.....	4
2.1	Aanvraag omgevingsvergunning / projectomschrijving.....	4
2.2	Bestemmingsplan.....	6
3	Beoordeling van het initiatief.....	7
3.1	Toetsingscriteria.....	7
3.2	In hoofdzaak eigen mest, gebruik en afvoer van digestaat.....	7
3.3	Beperkte verkeersaantrekkende werking.....	7
3.4	Bedrijf omsloten door de bestemming 'Agrarisch'.....	8
3.5	Nadere afweging van belangen.....	9
4	Conclusie.....	10

1 Huidige situatie

1.1 Omgevingsvergunning

In de huidige omgevingsvergunning is opgenomen dat de vergistingsinstallatie van Mts. Hartlief-Lammers jaarlijks 36.000 ton biomassa mag verwerken. Deze omgevingsvergunning is verleend, passend binnen de kaders van het destijds vigerende bestemmingsplan. De biomassa bestaat uit mest en co-producten die op de Bijlage Aa-lijst, onderdeel V van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet (voorheen positieve lijst) staan.

Het mestaanbod wordt gecreëerd door de veestapel die aanwezig is op de melkveehouderij op Roozand 1 en de jongveestalling op Zeijerlaar 3 te Zeijen (de locatie Noordenveld 3 is opgeheven, het jongvee is overgebracht naar Zeijerlaar 3). Deze zijn in eigendom van Mts. Hartlief- Lammers samen met 630 ha grond (in eigendom of pacht).

Bij een volledige bezetting wordt er 12.240 ton mest geproduceerd op jaarbasis. Dit wordt volledig verwerkt in de vergister. Dit zorgt voor een forse besparing van de mestbelasting op het lokale leefmilieu. Deze mest wordt momenteel vergist samen met 5.760 ton mest van derden en 18.000 ton co-producten. Er wordt daarmee in totaal 36.000 ton mest en biomassa per jaar vergist. Onderstaande tabel bevat een cijfermatig overzicht van de bestaande/vergunde situatie.

Materiaal	Hoeveelheid (ton)	Aandeel mest	Aandeel totaal
Eigen mest	12.240	68%	
Mest van derden	5.760	32%	
Totaal mest	18.000	100%	50%
Co-producten	18.000		50 %
Totaal biomassa	36.000		100%

In het co-mestvergistingsproces wordt de mest vermengd met co-producten waardoor er biogas vrijkomt. Het vrijgekomen biogas wordt door WKK's volledig omgezet in elektriciteit en warmte. De geproduceerde elektriciteit wordt aan het regionale net geleverd en circa 10% van de productie wordt ingezet voor eigen gebruik. Door biogas in te zetten voor elektriciteits- en warmteproductie wordt de methaanuitstoot van veehouderijen voor een belangrijk deel teruggedrongen.

1.2 Bestemmingsplan

Het perceel Roozand 1 te Donderen is gelegen binnen de plangrenzen van het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo' en heeft de bestemming 'Agrarisch'. Binnen deze bestemming mogen gronden worden gebruikt ten behoeve van agrarische bedrijven, met daaraan ondergeschikt het opwekken van elektriciteit en/of de productie van bio-ethanol door middel van (co-)vergisting, met dien verstande dat dit uitsluitend is toegestaan voor zover gebruik wordt gemaakt van eigen geproduceerde mest en eigen en/of van derden afkomstige co-substraten worden toegevoegd, en de opgewekte energie en/of ethanol wordt ingezet op het eigen bedrijf (artikel 3.1, aanhef en onder j van de planregels).

De vergistingsactiviteit zoals deze is vergund/in de huidige vorm wordt uitgevoerd is in strijd met het bepaalde in het bestemmingsplan. Er wordt namelijk niet uitsluitend gebruik gemaakt van eigen geproduceerde mest. Een beperkt deel is afkomstig van buiten de inrichting(en) van Mts. Hartlief-Lammers. Daarnaast wordt slechts een deel van de opgewekte energie ingezet op het eigen bedrijf. Het huidige gebruik is echter wél op basis van het overgangsrecht toegestaan. Dit gelet op het feit dat het gebruik is vergund en aangevangen onder het voorheen voor het buitengebied geldende bestemmingsplan, dat wat dit betreft ruimere gebruiksmogelijkheden bood.

2 Beoogde situatie

2.1 Aanvraag omgevingsvergunning / projectomschrijving

Mts. Hartlief-Lammers wil zijn vergistingsactiviteiten op de locatie Roozand 1 uitbreiden naar 72.000 ton mest en co-producten. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de beoogde verdeling van te vergisten (eigen) mest en co-producten.

Materiaal	Hoeveelheid (ton)	Aandeel mest	Aandeel totaal
Eigen mest	24.600	68%	
Mest van derden	11.400	32%	
Totaal mest	36.000	100%	50%
Co-producten/bermgras/mest	36.000		50 %
Totaal biomassa	72.000		100%

De mest en de co-producten worden verwerkt in de vergister waardoor er uit micro-biologische processen biogas ontstaat. Het volume van het digestaat neemt hierdoor met maximaal 10% af, afhankelijk van de aard/kwaliteit van de biomassa. In het vervolg van dit stuk wordt overigens uitgegaan van een fors geringere afname, zodat de gehanteerde getallen kunnen worden beschouwd als 'worst case scenario'. Het digestaat dat vrijkomt uit de productie van biogas wordt gescheiden in een dikke en dunne fractie digestaat. De dikke fractie kent een hoog fosfaatgehalte en een laag stikstofgehalte. Bij de dunne fractie is dit vice versa. Hierdoor is Mts. Hartlief-Lammers in staat om digestaat met verschillende eigenschappen aan te bieden waarmee precisie- landbouw kan worden toegepast. De fosfaatrijke gedroogde dikke digestaat (13.500 ton) wordt volledig weggezet aan derden (export). De ingedikte dunne fractie digestaat wordt grotendeels (20.000 ton) over het eigen land uitgereden.

In totaal wordt er 72.000 mest en co producten vergist. Hiervan wordt maximaal 47.400 aangevoerd van derden, 95% is eigen transport door Mts. Hartlief-Lammers. Daarnaast wordt een gedeelte van de 24.600 ton (eigen mest) van de andere locatie aangevoerd (vanaf Zeijerlaar 3). Mts. Hartlief-Lammers investeert op verschillende manieren in het verminderen van de digestaat afvoer; onder ander door:

- het digestaat te scheiden in een dikke en een dunne fractie;
- een gedeelte van de dikke fractie te drogen in een drogerinstallatie, hierdoor verdampt de waterfractie en wordt het volume verminderd van circa 25.000 ton naar circa 13.500 ton;

- de dunne fractie digestaat wordt door de Ormira (zie bijlage Ormira) verdampt, waardoor de volumestroom van het digestaat met circa 60% wordt verkleind en een geconcentreerdere dunne digestaat fractie overblijft.

Na het toepassen van deze handelingen blijft er circa 13.500 ton dikke fractie digestaat over en circa 26.500 ton dunne fractie digestaat. Een vermindering van circa 45% van de invoer van de vergistinginstallatie. Een groot voordeel van deze vermindering van digestaat is dat de afvoer en daarmee gepaard gaande kosten ook sterk verminderd worden. Zie ook Bijlage Proces flow diagram Mts. Hartlief-Lammers.

Momenteel heeft Mts Hartlief -Lammers 630 hectare grond in beheer (eigen grond en gepacht). Deze gronden worden volledig gebruikt voor de melkveehouderij en akkerbouw voor het produceren van (kuil)gras, mais, bieten, tarwe, luzerne en aardappels.

Het overige deel van het dunne digestaat (het gedeelte van de dunne fractie dat niet over het eigen land wordt uitgereden: 6.500 ton) wordt getransporteerd door het eigen loonbedrijf naar landbouwbedrijven in de omgeving. Deze bedrijven kunnen profiteren van de het diverse digestaat aanbod, wat de lokale economie verder versterkt.

Onderstaande tabel bevat een cijfermatig overzicht van de digestaatverwerking.

Materiaal	Hoeveelheid (ton/jaar) ingaand	Hoeveelheid (ton/jaar) verwerking binnen inrichting	Hoeveelheid (ton/jaar) uitgaand
Mest en co-product	72.000	72.000	
Digestaat (totaal)		70.000	
Dikke fractie digestaat		25.000	13.500 (na behandeling)
Dunne fractie digestaat (grotendeels eigen gebruik)		45.000	26.500 (na behandeling)
Waterverdamping (dunne en dikke fractie digestaat)		30.000	
Uitrijden eigen grond (dunne fractie)			20.000
Externe afvoer (dunne en dikke fractie)			20.000 (13.500+6.500)

Om het toenemende volume van biomassastromen te kunnen verwerken behoeft de huidige installatie niet te worden uitgebreid. De huidige installatie kan een dergelijke toevoer van biomassa aan. Er mogen op basis van de huidige 'milieuvergunning' maximaal 6 WKK's worden geplaatst, met een maximaal vermogen van 2.000 kWe. Het project voorziet niet in het bijplaatsen van extra WKK's.

Het extra geproduceerde biogas wordt door een opwaardeerinstallatie, opgewaardeerd naar groen gas. Mts. Hartlief-Lammers gaat dit inzetten om het transport van het eigen bedrijf te verduurzamen.

Qua bouwwerken wordt er een Ormira installatie geplaatst, deze verdampt het water in de dunne fractie digestaat in combinatie met een biologische luchtwasser. Daarnaast wordt er een opwaardeerinstallatie gebouwd om van biogas groen gas te kunnen produceren.

Samenhang overige ontwikkelingen Mts. Hartlief-Lammers

Op dit moment wordt de eveneens bij Mts. Hartlief-Lammers in bezit zijnde locatie Noordenveldweg 3 niet langer gebruikt voor het houden van vee. Het jongvee is overgebracht naar de locatie Zeijerlaar 3. De locatie Noordenveldweg blijft wel in bezit van Mts. Hartlief-Lammers, maar er zal geen vee meer gehouden worden. Er vindt dus geen transport van mest plaats vanaf de Noordenveldweg. Als het asbest is verwijderd van de schuren op de locatie Noordenveldweg, wordt deze locatie geschikt gemaakt voor opslagdoeleinden.

Mts. Hartlief-Lammers heeft daarnaast de locatie Roozand 2 gekocht. Met de aankoop van deze locatie is geen rekening gehouden in de vergunningaanvraag. Het is namelijk nog niet definitief bekend welke activiteiten daar zullen worden ontplooid. Dit is afhankelijk van de mogelijkheid van het verkrijgen van toestemmingen van de gemeente en provincie (Wet natuurbescherming). Vanwege deze onduidelijkheid is deze locatie niet benoemd in de thans voorliggende aanvraag omgevingsvergunning. Eventuele ontwikkelingen zullen een positief effect op bijvoorbeeld het aantal transporten. Deze ruimtelijke motivering betreft daarmee een worst case scenario.

2.2 Bestemmingsplan

Zoals hiervoor, onder 1.2, aangegeven is het bestaande gebruik in strijd met het thans vigerende bestemmingsplan. Met de beoogde uitbreiding van de capaciteit van de vergister, neemt de strijd met het bestemmingsplan ten opzichte van de bestaande situatie toe. Er wordt meer mest van derden aangevoerd en er wordt meer energie aan 'het net' geleverd. Met de aanvraag omgevingsvergunning verzoekt Mts. Hartlief-Lammers om af te wijken van het bepaalde in het bestemmingsplan. De gemeenteraad van Tynaarlo heeft in het bestemmingsplan de volgende afwijkingsmogelijkheid opgenomen als het gaat om (co-) vergisting:

3.6 Afwijken van de gebruiksregels

Bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van de gebruiksregels ten behoeve van:

(Co)vergisting

- a. (co-)vergisting anders dan genoemd in lid 3.1, indien:
1. het bedrijf in hoofdzaak eigen geproduceerde mest verwerkt en daar eigen en/of van derden afkomstige co-substraten aan toevoegt en het digestaat op de eigen gronden gebruikt en afvoert naar derden;
dan wel;
 2. het bedrijf door derden geproduceerde mest verwerkt en daar eigen en/of van derden afkomstige co-substraten aan toevoegt en het digestaat op de eigen gronden gebruikt;
 3. de verkeersaantrekkende werking door vervoer van co-substraten en verwerking van het digestaat beperkt blijft;
 4. het bedrijf wordt omsloten door de bestemming Agrarisch.

Burgemeester en wethouders kunnen nadere voorwaarden stellen met betrekking tot de omvang en de capaciteit van de (co-)vergistingsinstallatie in verband met milieuhygiënische en infrastructurele aspecten, alsmede met betrekking tot de landschappelijke inpassing van de (co-)vergistingsinstallatie.

Het project heeft betrekking op (co-)vergisting anders dan genoemd in lid 3.1, onder j, zoals beschreven in het bestemmingsplan 'Buitengebied Tynaarlo'. Gedeputeerde Staten van Drenthe moeten dan ook beoordelen (na het inwinnen van advies bij burgemeester en wethouders van Tynaarlo) of het mogelijk en wenselijk is om planologische medewerking te verlenen aan de gewenste uitbreiding, met toepassing van het bepaalde in artikel 2.12, lid 1, aanhef en onder a, onder 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, gelezen in samenhang met artikel 3.6 van de planregels.

3 Beoordeling van het initiatief

3.1 Toetsingscriteria

Van de hiervoor omschreven mogelijkheid om planologische medewerking te verlenen, kan gebruik worden gemaakt, indien wordt voldaan aan de in het bestemmingsplan geformuleerde toetsingscriteria. Een beoordeling dient plaats te vinden aan de hand van de volgende voorwaarden:

1. Er moet sprake zijn van verwerking van in hoofdzaak binnen het eigen bedrijf geproduceerde mest, waar eigen of van derden afkomstige co-substraten worden toegevoegd. Het digestaat wordt op eigen grond gebruikt en afgevoerd naar derden.
2. De verkeersaantrekkende werking door vervoer van co-substraten en verwerking van het digestaat blijft beperkt.
3. Het bedrijf wordt omsloten door de bestemming 'Agrarisch'.

In de navolgende paragrafen wordt ingegaan op deze toetsingscriteria. Tevens en tenslotte wordt een nadere belangenafweging gemaakt.

3.2 In hoofdzaak eigen mest, gebruik en afvoer van digestaat

Op jaarbasis wordt in totaal 36.000 ton mest verwerkt in de vergister. Het grootste deel daarvan (24.600 ton, ruim 68%) is afkomstig van het eigen bedrijf van Mts. Hartlief-Lammers. Het resterende deel (11.400 ton) is afkomstig van derden. Daarmee kan geconcludeerd worden dat in hoofdzaak binnen het eigen bedrijf geproduceerde mest wordt verwerkt.

De toe te voegen co-substraten zijn voornamelijk afkomstig van derden. Het digestaat wordt na bewerking voor de helft (20.000 ton) op eigen grond gebruikt. De resterende 20.000 ton wordt afgevoerd naar derden.

Aan deze voorwaarde wordt in het onderhavige geval voldaan.

3.3 Beperkte verkeersaantrekkende werking

Artikel 3.6 aanhef en onder a onder 3 van de planregels stelt dat de verkeersaantrekkende werking door vervoer van co-substraten en verwerking van het digestaat beperkt dient te blijven. Aanvoer van eigen mest vindt plaats vanaf het Roozand en de Zeijerlaar. Aanvoer van mest en co-producten van derden komt voornamelijk vanaf de provinciale weg N386. De verkeersaantrekkende werking van het vervoer van (eigen) mest zou echter buiten beschouwing gelaten kunnen worden, gelet op de formulering van deze voorwaarde, waarin uitsluitend gesproken wordt over vervoer van co-substraten en verwerking van digestaat. Desalniettemin heeft Mts. Hartlief-Lammers besloten om het totaal aantal verkeersbewegingen in beeld te brengen voor zowel de bestaande/vergunde situatie als voor de beoogde/toekomstige situatie.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de verkeersbewegingen in de bestaande/vergunde situatie.

Transport bewegingen vergistingsmateriaal huidig	Tonnage per jaar	Vergund aanvoer per week	Vergund afvoer per week
Eigen mest	7.240	-	
Eigen mest van andere locatie	5.000	4 vrachten	
Mest van derden	5.760	4 vrachten	
Co-producten	18.000	12 vrachten	
Digestaat	32.400		22 vrachten
Transportbewegingen t.b.v. vergisting huidig per week: 42 vrachten			

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de verkeersbewegingen in de beoogde/toekomstige situatie.

Transport bewegingen vergistingsmateriaal toekomstig	Tonnage per jaar	Aanvoer per week	Afvoer per week
Eigen mest	17.600	-	
Eigen mest van andere locatie	7.000	5 vrachten	
Mest van derden	11.400	8 vrachten	
Co-producten	36.000	24 vrachten	
Digestaat (nabewerking, afzet extern)	20.000		14 vrachten
Transportbewegingen t.b.v. vergisting toekomstig per week: 51 vrachten			

Uit de tabellen valt te herleiden dat als gevolg van de uitbreiding van de capaciteit van de vergister aan de ene kant sprake is van een toename van het totaal aantal transportbewegingen ten behoeve van de aanvoer van mest en co-producten. Aan de andere kant valt op dat sprake is van een afname van het aantal transportbewegingen ten behoeve van de afvoer van digestaat. Deze afname heeft te maken met de nabewerking van het digestaat, wat een daling van het volume tot gevolg heeft.

Netto resulteert het vergroten van de capaciteit van de vergister, in combinatie met de nabewerking van digestaat in een toename van 9 transporten per week.

De totale toename met 9 transporten per week is reeds in absolute zin aan te merken als beperkt. Op grond van het bepaalde in het bestemmingsplan, dient echter te worden gekeken naar de transportbewegingen die te maken hebben met aan- en afvoer van co-producten en digestaat. Het totale aantal transportbewegingen als gevolg van aan- en afvoer van co-producten en de verwerking van digestaat neemt toe van 34 naar 38 per week: Een toename van het aantal transportbewegingen met slechts 10%. Daarbij dient bovendien afgewogen te worden dat deze transporten plaatsvinden in een grootschalig agrarisch productielandschap, waarbij de toename van het aantal verkeersbewegingen volledig zal opgaan in het heersende verkeersbeeld.

Geconcludeerd moet worden dat sprake is van een beperkte verkeersaantrekkende werking die verband houdt met aan- en afvoer van co-producten en digestaat.

3.4 Bedrijf omsloten door de bestemming 'Agrarisch'

De inrichting van Mts. Hartlief-Lammers kent een agrarische bestemming, evenals de omliggende gronden, die bovendien in eigendom zijn van Mts. Hartlief-Lammers. Aan dit criterium wordt derhalve voldaan.

3.5 Nadere afweging van belangen

Uitbreiding van de capaciteit van de vergister dient naast het individuele belang van Mts. Hartlief-Lammers ook het algemeen belang: De emissie van broeikasgassen wordt sterk gereduceerd, er wordt meer duurzame energie geproduceerd, de lokale werkgelegenheid neemt toe en de economische effecten voor de omgeving en de gemeente Tynaarlo zijn positief.

Reductie broeikasgassen

De milieueffecten zijn per saldo zeer positief, aangezien de emissies van de mest sterk afnemen door de omzetting van broeikasgassen als methaan naar CO₂ en water. Methaan heeft een 21x sterkere broeikaswerking dan CO₂. Dit wordt door subsidiemogelijkheden voor mestvergisting op basis van het ROB (Reductie Overige Broeikasgassen) onderstreept. Naast deze broeikasgasemissie neemt echter hierdoor ook de geuremissie af, mede door het anaerobe, gesloten (gasdichte) proces.

Productie duurzame energie

De groene stroom die geproduceerd wordt, levert een bijdrage aan de reductie van het gebruik van fossiele brandstoffen voor de elektriciteitsproductie. Daarnaast kan het digestaat vaak beter worden toegepast dan gewone mest en kan dit als kunstmestvervanger dienen in de landbouw. De verhoogde duurzame energieproductie uit de vergister helpt de gemeente en provincie in het realiseren van hun doelen op het gebied van duurzame energieproductie en de inzet van afval (stromen) als grondstoffen.

Lokale werkgelegenheid / economische effecten

De uitbreiding van de capaciteit van de vergister heeft een beperkte toename van de werkgelegenheid binnen het bedrijf en bij aanleverende bedrijven tot gevolg. De werkgelegenheidsontwikkeling die gepaard gaat met de uitbreiding vindt met name plaats in het lokale midden- en kleinbedrijf, waar werk ontstaat voor bouwondernemingen, loonwerkers en transporteurs.

Aan de andere kant is sprake van een bestaand bedrijf/bestaande functie die in de huidige situatie geen hinder veroorzaakt. Mts. Hartlief-Lammers is eigenaar van een groot deel van de gronden in de omgeving van diens bedrijf of hij heeft deze in beheer. Omliggende functies zijn gelegen op geruime afstand van de inrichting: Het meest nabijgelegen agrarisch bedrijf bevindt zich op een afstand van meer dan 200 meter afstand, de meest nabijgelegen woonbestemming op ruim 700 meter. De te bouwen Ormira en opwaardeerinstallatie worden gebouwd binnen de grenzen van de bestaande inrichting. Uit onderzoek naar de geluid- en geuremissie vanuit de inrichting is afdoende gebleken dat wordt voldaan aan de daarvoor geldende normen. Gelet op het voorgaande worden derden met het verlenen van planologische medewerking aan de gewenste uitbreiding niet, of althans niet onevenredig in hun belangen geschaad.

4 Conclusie

De gemeenteraad van Tynaarlo heeft in het bestemmingsplan voor het buitengebied de mogelijkheid opgenomen om onder voorwaarden planologische medewerking te verlenen aan realisatie of uitbreiding van een vergistingsinstallatie, anders dan bedoeld in artikel 3.1, aanhef en onder j van de planregels. De door Mts. Hartlief-Lammers beoogde uitbreiding van de capaciteit van de installatie voldoet aan deze door de raad gestelde voorwaarden.

Belangen van derden worden niet of nauwelijks geschaadt als gevolg van de gewenste uitbreiding.

Gelet hierop kan de omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.12, lid 1, aanhef en onder a onder 1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht worden verleend.